

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ ANUL VI, NUMĂRUL 62 ❖ Sâmbătă, 11 August 2018 ❖ ISSN 2392 - 6961

Actualitatea novățeană

Primarul Orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, ne-a adus la cunoștință că luni, 30 iulie 2018, a fost încheiat Contractul nr. 2.691 pentru proiectul „Reabilitare în vederea eficientizării energetice a Spitalului Orășenesc Novaci”.

Valoarea contractului: 7.008.780,58 lei.

*

Tot de la Spitalul Orășenesc Novaci, o veste bună: s-a înființat o nouă secție a spitalului, cu doi medici specialiști. Este vorba despre Secția Neurologie.

Secția nou înființată a fost dotată cu 11 paturi moderne, cu telecomandă, donație a Clubului Rotary Lugoj. Aceeași firmă a donat Spitalului Orășenesc Novaci și două căzi cu hidromasaj.

Se fac demersuri pentru aducerea unor medici specialiști și pentru alte secții, inclusiv cardiologie.

*

În zilele de 27-28 iulie 2018, la Rânca a avut loc cel mai mare festival de rock al acestei veri. Festivalul organizat la 1.600 m altitudine, singurul festival de acest tip la nivel național, la care au participat sute de iubitori ai muzicii rock din toate zonele țării, a fost organizat de către Consiliul Județean Gorj având drept scop promovarea turistică a zonei montane Rânca.

La ROCKFEST Rânca 2018, au participat renumitele formații: Iris, cu Cristi Minculescu, Ovidiu Anton, Bucovina, Cealealte Cuvinte, Ember Fire, Scarlat Aura, Dave Evans & The Rock.

În ciuda vremii ploioase, festivalul s-a bucurat de mult succes.

*

Novăcenii nu au uitat de cele întâmplate în 29 iulie 2014, când în urma unui potop dezlănțuit pe culmile munților s-au produs inundații catastrofale în bazinul Gilort și în unele zone ale orașului.

În urma acestor inundații, drumul forestier de pe Gilort a fost distrus aproape în întregime. O situație oarecum asemănătoare s-a produs în ziua de 12 iulie a.c., când o ploaie torențială căzută pe munții din bazinul Gilortului a distrus și ceea ce mai rămăsese din drumul de pe Gilort.

*

O nouă apariție editorială sub semnătura novățeanului Adelin Ungureanu. Este vorba de cartea „Iulică Dăianu. Amintiri de poveste”, apărută la Editura Pim, Iași.

Cartea cuprinde povești din viața inginerului Iulică Dăianu și a părinților săi care și-au petrecut cea mai mare parte a vieții la Rânca.

Constantin DĂRVĂREANU

ZILELE ÎNSÂNGERATE

Prof. univ. dr. N. VINȚAN-U

Mărășești, vara lui 1917. Doi soldați novăceni aparținând Regimentului 18 Gorj, Ion Gălățescu și Ion Necșoi, împreună cu un altul din Bibești, comandați de un sublocotenent se aflau la un post înaintat de observare, chiar lângă linia inamicului. De jur împrejur pământul era sfărtecat de obuze venite de la artileria germană, aceasta încercând astfel să lovească tot mai mult pozițiile de apărare ale românilor. Gorjenii se strecuraseră până aproape de nemți și cocoțați în vârful unor stejari seculari încercau să obțină cât mai multe informații despre pozițiile adversarului.

După câteva minute de atență așteptare, sublocotenentul, un învățător de pe la Scrada, notase fugitiv niște cifre amestecate cu litere și le dăduse lui Gălățescu pentru a le duce la comanda românilor aflați și ei la câteva sute de metri după un deal acoperit cu pădure. Mai întâi ofițerul român a vrut să transmită informația prin semnale luminoase cu ajutorul unor oglinzi, așa cum se obișnuia la marină. Renunțase de teama să nu fie descoperit postul înaintat de observare, alegând varianta să trimită 2 curieri spre a avea siguranță mai mare că misiunea va fi îndeplinită. Așa că hotărâse să plece întâi Gălățescu pentru a duce informațiile extrem de importante pentru comandantul românesc privind poziția artileriei inamice. La vreo 5-6 minute urma să plece Necșoi cu informațiile valoroase, pentru că tirul de artilerie putea să-l oprească pe primul curier. Gălățescu, prin salturi rapide, prin târâș în coate și genuchi, a ajuns pe culmea dealului aflat la mică distanță. Canonada artileriei inamice s-a întetit. După

apropiere. Cum pe front se mai întâmplă și minuni, Gălățescu nu a primit noi schije, iar Necșoi, deși a fost îngropat aproape tot în pământ, a scăpat doar cu răni relativ minore la cap și la mâna stângă. Încordându-și toate forțele, cei doi soldați s-au târât spre linia românilor. Necșoi, după ce l-a pus la adăpost pe Gălățescu s-a dus glonț la ofițerul care împreună cu ceilalți camarazi vedeau cum încearcă curierul român să ajungă la ei. Ofițerul a comunicat apoi datele transmise de sublocotenentul de la postul înaintat de observare. La câteva minute artileria românească și-a întetit ritmul, iar cea germană a încetat. Era semnul că informațiile culese ajunseseră unde trebuiau și că artileria inamicului din fața lor fusese distrusă.

După un timp au amuțit și tunurile românești. Au urmat câteva clipe de răgaz, apoi gornistul a sunat atacul la baionetă al românilor asupra nemților. Când au ajuns soldații noștri la postul înaintat de observare, au găsit doar câteva bucăți din trupurile sublocotenentului și soldatului care rămăsese cu acesta. Plătiseră cu viața informațiile esențiale pentru reușita atacului împotriva nemților și înfrângerea lor zdrobitoare.

Copil fiind și auzind întâmplarea povestită de cei doi soldați novăceni care luptaseră la Mărășești alături de mulți alții, am întrebat dacă nu le-a fost frică atunci în vacarmul acela de proiectile, obuze, trupuri sfărtecate. Amândoi mi-au spus că – Nu! „Deviza noastră, au completat ei, era sau învingem sau murim; să murim pentru a învinge”. Viața nu trebuie trăită oricum, ci numai în demnitate și curaj!

vreo 5 minute a plecat Necșoi sărind din groapă în groapă rămasă în urma exploziilor, pentru că era puțin probabil ca obuzele să lovească imediat în același loc. Când a ajuns pe culmea dealului aflat nu departe de pozițiile românești l-a găsit pe Gălățescu într-o baltă de sânge, îngropat pe jumătate în pământ. Obuzul care explodase destul de aproape de acesta îi sfărtecase fața și îl aruncase într-o altă groapă. După ce a degajat pământul și crengile care acopereau trupul lui Gălățescu, Necșoi l-a bandajat la față și la picioare unde îi intraseră câteva schije. Apoi și-a luat camaradul rănit în spinare și a continuat drumul. Dar noi proiectile au explodat în

Tot cu acel prilej am aflat că Necșoi căt a trăit Gălățescu și a avut cărciumă, a primit cu prilejul vizitei la fostul camarad o țuică gratis, dimpreună cu spusele: „Ioane, dacă nu erai tu atunci să mă pansezi și să mă duci aproape de ai noștri, acolo mi-ar fi rămas oasele”.

Acum, în apropierea Centenarului Marii Uniri de la Alba Iulia se cuvine să aducem un pios omagiu și să păstrăm o eternă amintire pentru bărbații aceia care au luptat eroinic acolo la Mărășești, Mărăști, Valea Sușitei sau Oituz, pe toate celelate fronturi unde trufia germană și austro-ungară au fost puse cu botul pe labe, cum spune omul de rând...

O VACANȚĂ MEMORABILĂ... ȘCOALA DE VARĂ

Odată cu începutul vacanței de vară, la Novaci a debutat „Proiectul Școala de vară 2018”, proiect susținut de Primăria Orașului Novaci prin Casa de Cultură Novaci și dezvoltat sub deviza „Voluntari pentru comunitate”, coordonat de doamna director a Casei de Cultură Novaci, profesor Basarabă Elena. Școala de vară înseamnă educație non-formală, iar pentru copii constituie ocazia perfectă de a-și face noi prieteni, de a se distra, dar și de a învăța lucruri care le vor fi utile mai târziu. Toți participanții Școlii de Vară au fost implicați într-un program interactiv care a îmbinat activitățile educative și creative (cursuri, ateliere de lucru) cu activități sportive și distractive. Obiectivul principal al proiectului îl constituie favorizarea accesului tinerilor la o educație non-formală și informală de calitate, alternativă la educația școlară.

Ca și voluntari implicați în acest proiect, am dorit să le creăm copiilor o vacanță memorabilă. În acest sens, am propus organizatorilor cursul de TEATRU ÎN LIMBA FRANCEZĂ, însă în cadrul unei prime întâlniri am avut surpriza ca părinții să solicite și un curs de inițiere, putem să-i spunem, în tainele limbii lui Victor Hugo și pentru cei mici, pentru cei care nu au avut până în acest moment niciun contact cu limba franceză și, ca atare, a apărut al doilea curs – FRANCEZĂ PENTRU CEI MICI.

Ne-am bucurat să colaborăm cu părinți receptivi, implicați în asigurarea unui viitor frumos pentru copiii lor, în speranța că micuții vor dobândi cunoștințe variate. În cadrul cursului au fost organi-

zate activități cât mai diverse și mai frumoase prin care cei mici au fost inițiați în descoperirea treptată a muzicalității și frumuseții acestei limbi, dobândind astfel cunoștințe ce reprezintă bazele adultului de mai târziu, cunoscător al limbilor străine și cu o capacitate solidă de comunicare. Învățarea unei limbi de circulație internațională constituie un prim pas în cadrul dezvoltării personale, a largirii orizontului cultural. Entuziasmul celor mici a fost dublat de cel al organizatorilor.

De un real succes se bucură și cursul de TEATRU ÎN LIMBA FRANCEZĂ, având în vedere numărul mare de participanți, prin care se urmărește perfecționarea limbii prin mijloace distincte de predarea clasică. Astfel, tinerii își dezvoltă abilități precum fluența discursului și își valorifică simțul umorului, precum și exprimarea emoțiilor.

În urma discuției cu participanții, dar și cu părinții lor, aceștia din urmă se așteaptă ca o Școală de Vară să aducă ceva în plus educației copiilor lor față de ceea ce învață ei la școală. De asemenea, ei își doresc ca participanții să își petreacă vacanța în mod plăcut și util în același timp, pregătindu-se pentru viitorul lor printr-o învățare continuă și susținută. Ei văd o astfel de Școală de Vară ca o oportunitate de dezvoltare și acumulare de noi cunoștințe pentru copiii lor, dar și o modalitate de a se recrea și de a-și petrece în mod plăcut și constructiv vacanța.

Prof. ȚICU ALINA – RAMONA
Prof. TOMESCU OANA
RALUCA

SFÂNTA CRUCE PĂRĂSITĂ...

De vreo oră ascult povestea unei femei care se apropie bine de 80 de ani. Persoana respectivă născuse, la țară 7 copii din care 2 muriseră de timpuriu. Ceilalți 5 sunt plecați în lume prin Italia, Spania sau Marea Britanie. Mai primea din Paști în Crăciun câte un telefon de la aceștia și cam atât. Unul dintre ei – cel mai mic – îi propusese bătrânei să meargă la el în străinătate, că acolo nu are cine să aibă grijă de copii. Nu s-a dus, acceptând soarta așa cum i-a fost scrisă.

Istorisirile sunt uneori întrerupte de șiroaie de lacrimi pentru nedreptățile ce i s-au făcut în decursul timpului sau cele de acum câteva zile. Ascult și nu îmi vine să cred că azi se poate petrece așa ceva...

Femeii îi murise bărbatul acum vreu an și de atunci trăiește dintr-un ajutor social de 640 lei. Așa cum este obiceiul la români, trebuie făcute mereu pomenirile cuvenite. În urmă de puțin timp, la biserica din cartierul bucureștean în care trăia, bătrâna a vrut să „dea” un pomelnic pentru soțul decedat, pentru părinți și cei doi copii ai ei trecuți demult la cele veșnice.

Cum este practica la București, a mers la persoana care vindea lumânări la biserica respectivă, a cumpărat câteva lumânări și a întrebat cât mai costă acum un pomelnic. Bărbatul cu lumânările i-a răspuns sec – de la 30 de lei în sus. Femeia speriată cumva de cele auzite îi spune că ea trăiește cu 30 de lei o săptămână și mai bine și nu poate plăti atâta pentru un astfel de serviciu. Așa că în hârtia scrisă de acasă cu numele celor ce urmau să fie pomeniți la Sfânta Slujbă din biserică a pus o hârtie de 5 lei și a ascultat cuminte cele spuse de preoți și cântăreți.

Tema Sfintei Evanghelii era despre vindecarea de către Mântuitorul Iisus a slăbănogului. A îngenunchiat, s-a rugat și a așteptat cu emoție momentul când preoții vor citi listele cu pomenirea morților. A așteptat însă degeaba. Lista ei nu fusese citită. Revoltată s-a dus la Altar să întrebe ce s-a întâmplat cu pomelnicul ei, de ce nu a fost citit. Unul dintre preoți i-a răspuns că poate s-au încurcat listele, că este lume multă cu atâtea nume de morți și nu prea pot face față, dar că o vor citi altă dată.

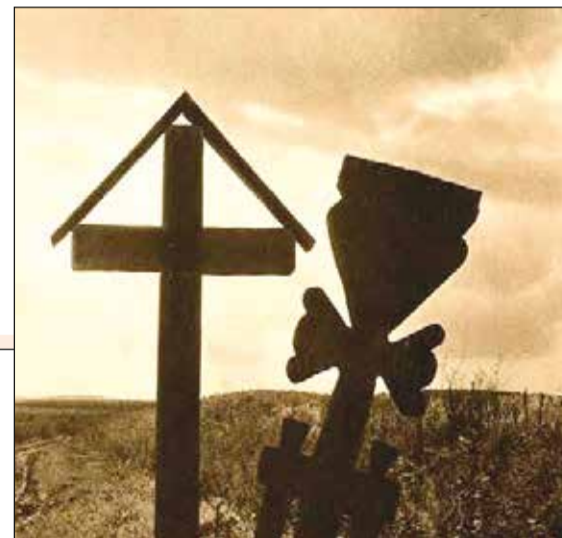
În drum spre casă o vecină de a ei a mai liniștit-o spunându-i că și ea a pățit la fel, adăugând că astăzi dacă nu ai bani nici morții tăi nu mai sunt pomeniți. Cu sufletul îndurerat, femeia s-a întors acasă și vreo trei zile a fost om neom, cum se zice. Din câte știa ea, Iisus a fost Învățătorul celor obidiți și năpăstuiți și învățase pe ucenicii Lui să ajute pe cei săraci și neputincioși. Nu înțelegea cum azi unii dintre slujitorii lui i-au luat 5 lei, adică mâncarea pe o zi, dar nu au făcut pomenirea celor plecați în lumea de dincolo, trecându-i probabil la „cutia milelor”.

Auzind cele întâmplate rămân minute în șir fără cuvinte. Apoi încerc să liniștesc femeia spunându-i că Dumnezeu vede pe toți oamenii ce fac și că prin puterea Lui îi ajută pe cei nevoiași. Mai adaug că omul sărac este mai bine văzut de Dumnezeu decât cel bogat, pentru că nu întâmplător Mântuitorul a spus că „mai degrabă trece cămila prin urechile acului decât bogatul să ajungă în rai”. După ce mă ascultă, un timp femeia nu spune nimica, apoi îmi răspunde că desigur așa o fi, dar până la Dumnezeu te mănâncă sfinții...

Din vorbă în vorbă mai aflu că și atunci când i-a decedat soțul au fost „probleme” cu preoții din cartier. Astfel, cu puțin timp înainte ca bărbatul ei să-și dea obștescul sfârșit l-a sunat la telefon pe unul din preoți, rugându-l să vină să-l împărtășească pentru a muri creștinește. De la celălalt capăt al firului a fost întrebată dacă soțul bolnav a ținut post – evenimentul petrecându-se în Postul Crăciunului. Femeia a răspuns că a mai mâncat câte odată ouă, lapte sau brânză, însă niciodată miercurea sau vinerea. După o scurtă pauză, slujitorul Domnului i-a răspuns că nu poate să îl împărtășească pe muribund pentru că „nu a respectat canonul”. Disperată femeia și-a adus aminte că cei de la Pompe Funebre cu care vorbise pentru eventualul deces al soțului îi spusese că dacă are nevoie de preot să le spună, totul intrând în costul cheltuielilor de înmormântare. Așa că a pus mâna pe telefon și peste vreo trei sferturi de oră s-a trezit cu preotul de la Pompe Funebre la ușă. Acesta a citit cele cerute de obicei, l-a împărtășit pe bolnav și peste vreo douăzeci de minute soțul femeii și-a dat ultima suflare.

Auzind cele povestite de femeia octogenară, văzând chipul ei brăzdat adânc de vreme și de necazuri simt că nu mai înțeleg nimic din ceea ce se întâmplă în jurul meu. Abia când ajung la cămăruța mea de lucru de la blocul din Capitală mă mai dezmeticesc. Îmi vin în minte versurile unui cântec pe care-l cânta așa melodios sora mea atunci când eu eram în primii ani de școală:

„Sfântă cruce părăsită
Lângă margine de drum
Coperișul tău se strică
Lângă creștinii de-acum...”

Doamne, mai vino, astăzi...

Se pustiește țara și crucea-i tot mai tristă,
Nu mai există oameni, femei numai există,
Le cumpără străinii cu bani să le «cinstească»,
Nu mai e țara... noastră, nici țară românească!

Îl caut pe vecinul, care-a plecat aseară,
Când mi-a cerut părerea, și-un ban a vrut să-mi ceară,
A zis că-și duce crucea, mânat de sărăcie,
Tot blestemându-și soarta, pe drum de pribegie...

Să știi, Bunule, Doamne, că-n lacrimi și suspine
Unii creștini pierd rostul și pleacă-n țări străine,
În van clamăm retoric, tot nu-nțelegem cum e
Biserica pustie, cu mai puțină lume!

O zi trece și zboară, parcă se pierde-n ceață,
E mai flămândă moartea și vrea să-nghită viață,
Prăpăstiile vremii se cască mai hidoase,
Iar crucea putrezește pe uliți și în case!

Doamne, mai vino, astăzi, la noi și ne cunoaște
La Sfânta Liturghie, când ne-nchinăm la moaște,
Că prea se pustiește, de întristare, țara,
Se încovoie Crucea, cu tot mai grea povara!

Prof. Vasile GOGONEA

MAI ESTE OARE ASTĂZI NEVOIE DE ȘCOALĂ?

Experiența mea de o viață petrecută pe scena dintre tablă și catedră îmi permite să fac câteva considerații legate de rolul școlii în viața oamenilor și a societății și să fac o pledoarie pentru rolul acestei instituții.

După apariția internetului și a mediilor digitale școala se confruntă cu cele mai mari oportunități, dar și cu cele mai mari amenințări din lunga sa istorie ca instituție socială. Niciodată nevoia de învățare, de cunoaștere nu a fost mai mare ca acum, când șansele unui individ pe piața muncii depind direct de posesia și exploatarea unor cunoștințe, de capacitatea de a învăța noi tehnologii și de a înțelege caracteristicile mediului în care aceasta operează.

În multe sectoare ale vieții economice și sociale, informatică, medicină, industria farmaceutică, finanțe-bănci, media etc, diferența dintre muncă și învățare s-a estompat aproape complet, învățarea fiind parte inerentă a muncii. În același timp învățarea se poate face tot mai mult și în afara școlii.

Înainte, a merge la școală și a învăța erau sintagme aproape identice. Acum ai mult mai multă informație pe internet decât la școală, aceleași cursuri le poți găsi pe zeci sau sute de site-uri, iar accesul la sursele de învățare este mult mai rapid și mai democratic prin tehnologiile informației și comunicării decât prin intermediul școlii.

Școala a pierdut astfel monopolul asupra învățării și din păcate și din prestigiul social aferent. Ea este o instituție socială pe care societatea a creat-o la un moment dat al istoriei sale pentru a realiza una din funcțiile esențiale, aceea de a învăța noile generații. Învățarea este absolut necesară pe când școala este doar un mijloc pentru atingerea acestui scop și nu un scop în sine. Așa cum a inventat-o la un moment dat al istoriei sale societatea nu va pregeta să o minimalizeze sau chiar să o desființeze dacă instituția școlară va fi o piedică în calea învățării sau un mecanism inefficient de realizare a acesteia.

Mai mult, mintea generațiilor digitale e mult diferită de a noastră. Digitalii nativi preferă conținuturile multimedia manualelor statice aproape exclusiv bazate pe text, accesul rapid la informație indiferent de regiunea geografică, surse multiple și alternative de învățare nu numai cele din biblioteca și laboratoarele școlii, informații actualizate în minute sau zile, nu în ani. Ei au grade de libertate incredibile de a decide ce să învețe, cum și de la cine să învețe. Judecata lor asupra școlii și a profesorilor va fi mult mai severă decât a noastră pentru că au posibilitatea comparării acestora cu mult mai multe opțiuni de învățare.

Deocamdată școala lor este construită și organizată după mintea noastră mai veche.

Dacă școala mai vrea respect din partea tinerelor generații din societățile informatice trebuie să își adapteze învățarea la mintea acestor generații să

scape de fetișul manualelor și să recurgă mai des la conținuturi multimedia actualizate rapid, să încurajeze utilizarea resurselor alternative de învățare oferite de internet și să certifice această învățare.

Tinteretul actual se întreabă de ce trebuie să stai neapărat 12 ani în școală ca să termini liceul. Poate acest lucru era necesar când majoritatea învățării se făcea în școală, resursele erau puține și accesul la ele prohibitiv. Ar fi mai bine ca școala să definească precis care sunt competențele pe care să le aibe un absolvent de liceu precum și o modalitate riguroasă de evaluare a acestor competențe. Dacă tu poți dobândi aceste competențe în 10 sau 11 ani, școala trebuie să ți le certifice, în felul acesta inventând mecanisme de recunoaștere și certificare a învățării din afara școlii, școala transformând o amenințare într-o oportunitate de dezvoltare proprie. De asemenea școala trebuie să își găsească propria nișă de piață, care îi sunt punctele tari în raport cu alte locuri în care se produce învățarea.

Cel puțin deocamdată, școala este locul cel mai bun de antrenament al deprinderilor intelectuale. Școala și nu internetul te învață că datele trebuie prelucrate ca să ajungi la informație, iar informația trebuie analizată, evaluată și sintetizată ca să ajungi la cunoaștere. Datele nu sunt încă informație, informația nu e încă cunoaștere, iar cunoașterea fără credința în câteva valori nu te face mai înțelept. Profesorul dacă are vocație îți poate oferi în afară de cunoaștere o anumită trăire, o experiență de învățare pe care nu ți-o poate oferi tehnologia. Și tot școala îți poate oferi un mediu adecvat unde să te întâlnești cu colegi de generație, să interacționezi cu ei și din această interacțiune să îți construiești personalitatea și identitatea. La școală dobândești gustul pentru lectură, iar cititul unei cărți pe internet nu se compară cu cititul aceleiași cărți tipărite.

O școală bună nu e o pepinieră de genii, ea trebuie să producă o masă umană mediu cultivată și instruită. Ea asigură integrarea socială a elevilor și studenților.

Un liceu normal cu profesori de elită, program de învățământ bine dozat și bacalaureat riguros garantează minima civilizație mentală și integrarea ușoară a absolventului în universitate.

Un liceu prost cu profesori fără autoritate și competență, ei înșiși absolvenți ai unui liceu prost, creează probleme sociale. Vorbim rău, ne purtăm grosolan, citim puțin și neselectiv, suntem duplicitari, mințim ușor, votăm brambura și disprețuim elitele.

O universitate cu profesori universitari care abia ating nivelul școlii generale, blazați și depășiți de vremuri, cu salarii mici și norme epuizante care cumulează multe discipline, temători și fără inițiativă și personalitate, nu poate aplica reforma necesară.

*Prof. univ. dr. ing.
Dumitru Romulus TÂRZIU*

ZAMOLXE A VENIT ÎN PLĂIEȚ

Cioplirea în granit a chipului primului mare rege și mare dascăl al dacilor, cel căruia i se atribuie celebrele Legi Belagine, a fost un proiect de mai mulți ani. În această vară s-a realizat într-o primă formă chipul celui considerat vreo 1000 de ani Zeu al dacilor.

Despre începuturile organizării geto-dacilor într-un stat, într-o comunitate de limbă, teritoriu, cultură, viață economică și religie nu știm prea multe. Sursele istorice grecești care conțin frânturi despre geto-daci, cum este denumită populația tracă din nordul Dunării, sunt adesea contradictorii și prezintă mai ales relatări de călători prin aceste ținuturi. Dacă părintele istoriei, Herodot (484 î.Hr.-425 î.Hr.), spunea însă că geții (dacii) sunt cei mai viteji și mai dreپți dintre traci, înseamnă că în acele timpuri strămoșii noștri îndepărtați se bucurau de respect și considerație deosebită. Mai mult, Herodot spunea în Istoriile sale că Zamolxe a fost rege și mare preot al geților (dacilor) iar Platon (427 î.Hr.-347 î.Hr.) scria că Zamolxe ar fi fost sclav eliberat de el, de la care ar fi învățat două reguli de bază în cunoașterea omului: nu poți cerceta corpul fără să cercetezi sufletul; natura are toate mijloacele de a vindeca atât corpul cât și sufletul, important este să le cunoști și să ai priceperea de a le folosi.

Începuturile civilizației dacilor sunt legate în bună măsură de Zamolxe prin Legile Belagine. Adică legile comportării frumoase, un adevărat cod de înțelepciune care este pe picior de egalitate cu învățăturile cuprinse în Cartea Morților din Egipt, cu Codul lui Hamurabi, cu Tablele Legii lui Moise sau cu Învățăturile poporului Zen - strămoși îndepărtați ai iraniienilor de azi. Ca atare, Zamolxe a fost întâiul civilizator cunoscut al dacilor care a canalizat forța fizică și intelectuală a acestora în direcția valorilor universale perene: cinste, respect, curaj, sacrificiu, datorie față de țară, popor și familie, lipsa fricii de moarte etc. Acestea au făcut din daci un popor viteaz, care a băgat groaza în dușmanii lor din acel timp.

Așa se face că romanii, renumiți prin organizarea și instruirea lor militară, sute de ani s-au ferit de o confruntare directă cu dacii. Desigur, sunt cunoscute cele două războaie ale romanilor cu dacii

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

de la începutul secolului al II-lea d. Hr. Confruntările sângeroase au dus la victoria romanilor, care au plecat din Dacia cu bogății inimaginabile pentru acel timp, ducând în sclavie aproape 500.000 de femei și bărbați. Dacii rămași liberi, încrezători în învățăturile lui Zamolxe nu au încetat niciodată atacurile asupra invadatorilor romani, invadatori care de fapt erau veri din frați cu dacii. Probabil de aceea comandanții romanilor au adus în Dacia soldați din zonele mai îndepărtate ale Imperiului.

În legătură cu ceea ce se spune, cum că Zamolxe ar fi fost Zeu, adevărul este că Marele Învățător al Dacilor a fost om în carne și oase, care s-a bucurat însă de un imens prestigiu în rândul semenilor, atât în viață cât și după moarte, datorită învățăturilor sale și a modului elevat de gândire și comportare. Așa cum se întâmplă și în zilele noastre cu marii eroi ai poporului, cum ar fi Ștefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu etc., care au fost declarați sfinți și incluși în calendarul bisericesc, așa și Zamolxe a fost înscris cu litere de aur în panteonul religiei dacilor și considerat sfânt, în sensul că prin învățăturile sale poți ajunge la Divinitatea construită din reprezentările oamenilor de atunci. Mai adăugăm că învățăturile lui Zamolxe pentru populația din spațiul carpato-dunăreano-pontic au deschis calea asimilării creștinismului într-un mod rapid și temeinic prin multiplele reprezentări precreștine pe care le conțineau credințele dacilor.

Chipul lui Zamolxe cioplit în piatră este de o puternică simplitate - bătrân cu glugă - ceea ce îl apropie de reprezentările din epoca Menhirelor de acum vreo 4000-5000 de ani. Elementele care îl diferențiază însă de acele reprezentări vechi sunt cei doi ochi din celebra căciulă dacică, însemn care se regăsește pe toate căștile războinicilor și care semnifică ochii minții. Adică un conducător, dar și un om simplu, trebuie să aibă patru ochi pentru a vedea și înțelege lumea așa cum este - ochii fizici și ochii minții. Dacă ai doar ochii fizici, nu poți să știi cum este lumea cu adevărat; s-a spus de mult că ochiul te minte și urechea te înșeală și numai ochii minții te pot ajuta să desprinzi adevărul de iluzii, de falsuri.

Un al doilea însemn interesant la Zamolxe din Plăieț este cea bandă de pe fruntea acestuia, compusă dintr-o succesiune de S-uri, care semnifică și atunci ca și astăzi că acolo unde ceva se termină altceva începe. Aceasta este o reprezentare apropiată de Coloana Infinitului a lui Brâncuși, dar mai veche se pare cu câteva mii de ani și care cuprinde momentul discontinuității în schimbare.

Așa cum spuneam de la începutul articolului, ceea ce este cioplit în piatră în Plăieț nu este decât o primă reprezentare a lui Zamolxe. Sperăm să putem ciopli și alte reprezentări pentru a ne apropia mai mult de adevărul despre Întâiul Dascăl al strămoșilor noștri.

Prof. univ. dr. N. VINȚANU:

EXPERIMENTUL

Început de week-end. Mă scol cu noaptea în cap să plec de la București la Novaci. Spre ieșirea din Capitală întâlnesc o bună porțiune de drum în curs de reasfaltare; gropi cât cuprinde, zone cu asfalt ascuțit, capace de canalizare ieșite mult în relief. Inima mi se face cât un purice la gândul că pot să fac pe drum vreo pană de cauciuc, mai ales că văzusem două automobile oprite la o vulcanizare și șoferii gesticulau nervos arătând spre strada denivelată.

Am intrat pe autostrada București-Pitești gândind că în vreo patru ore voi respira aerul curat de acasă. Visarea este însă întreruptă brusc pe la km 20 de uruiul mașinii, de trepidațiile puternice. Cu greu reușesc să ajung pe fâșia dintre benzile de rulare și terenul de la marginea autostrăzii. Cobor și înmărmuresc văzând că roata din dreapta față era făcută ferfelită.

Procedez cum scrie la regulament: pornesc avariile și semnalizez cu triunghiurile reflectorizante. Caut apoi în portbagaj cricul și sculele pentru desfacerea șuruburilor de prindere a roții. Încerc să slăbesc șuruburile dar în zadar. Au fost foarte strânse cu pistolul cu aer comprimat în primăvară când schimbasesm cauciucul. După vreo jumătate de oră de chin îmi aduc aminte că am în portbagaj un spray pentru desfacerea mai ușoară a șuruburilor sau prezoanelor. Urmează încă o jumătate de oră de încercări până când, în sfârșit, jeanta roții este slăbită. Bucuros că în cel mult jumătate de oră îmi reiau călătoria, încerc să introduc cricul în locul anume marcat al caroseriei. Stupoare, cricul nu poate intra sub mașină din cauza jenții care se îndoie. După zeci și zeci de încercări simt că inima o luase la galop. Respir adânc pentru a mă liniști și hotărâsc să cer ajutor de la alți șoferi care treceau ca vântul pe lângă mine. Cu cricul în mână fac semn de ajutor, dar nu oprește nimeni. Atunci îmi vine în minte că orice rău este și un bine. Așa că pun de un experiment prin care să văd cât de mult mai sunt dispuși azi oamenii să ajute pe cineva aflat la nevoie.

Îmi spun că voi cere ajutorul la 100 de șoferi care trec pe lângă mine pentru a vedea cum stăm cu principiul – ajută dacă vrei să fii ajutat – sau cu Preceptul Biblic – iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși. Așa că încep să număr. Ajung pe la vreo 50 de mașini care trec în goană pe lângă mine și nimic. Aceeași indiferență de gheață care mă străpunge. Reiau numărătoarea până la 100 și tot nimic. Nu oprește nimeni.

Atunci îmi vine în minte ce îmi spusese tata mai demult, cum că poți să mori în drum și nu se uită nimeni la tine. Ajutorul trebuie să-l cauți în tine și în cei apropiați. Așa că pun mâna pe telefon și-l sun pe băiatul meu aflat undeva la zeci de kilometri. Acesta îmi răspunde speriat deoarece cu vreo săptămână în urmă rămăsesem cu mașina defectă în câmp, undeva aproape de Dunăre. Îl liniștesc spunând că sunt pe autostradă, la km 20 și că am pană de cauciuc pe care nu o pot remedia. Îl rog să mai aducă încă un cric, ceva scândură și o rangă. Băiatul îmi spune să stau liniștit că vine cât poate de repede.

Între timp încerc să continui experimentul. Sun la câteva numere de telefon de la asistența rutieră. De la celălalt capăt al firului, cum se spune, răspund voci care trădează supărarea că au fost deranjați. Le istorisesc faptul că sunt pe autostradă și nu pot remedia pana de cauciuc. Toți îmi spun că nu pot veni acum ci peste 4-5 ore și că prețul minim este 350 – 400 de lei. Adică aproximativ o treime din salariul minim pe economie. Mai mult, constat că nu vrea nimeni să mă ajute și că dacă nu ai bani, mori în drum.

La un moment dat, văd o mașină care vine pe banda de urgență spre mine. Era băiatul meu înarmat cu sculele necesare. După ce ne chinuim cam jumătate de oră, cauciucul este schimbat. Experimentul însă, va continua. De data aceasta încerc să găsec o vulcanizare pentru a nu rămâne fără o roată de rezervă. Eșec total însă; pe distanța de 250 km nu găsec nici o vulcanizare sau dacă găsec, timpul de așteptare este de 5-6 ore. Încercând să mă lămuresc de ce este așa, aflu că și vulcanizatorii au plecat în Occident, iar puținii care au mai rămas, speră și ei să plece în Vest.

Copleșit de cele întâmplate, pun cap la cap evenimentele. Răspunsul nu poate fi decât unul singur: oamenii de azi au cam uitat de omenie, de ajutor dat celorlalți, și că totul se reduce la bani. Atunci îmi vine în minte iarăși invocarea – Vino, Doamne, să vezi ce s-a ales de noi...

Să respectăm inițiativele înaintașilor noștri

Scriam în numărul trecut al publicației „Novăceanul” despre viitoarele proiecte aflate pe agenda de lucru a Consiliului Local și Primăriei Orașului Novaci. Între ele, reabilitarea clădirilor Școlilor Gimnaziale Novaci și Pociovaliștea.

Chiar dacă voi fi acuzat că prea multă istorie se introduce în publicația novăceană, ca unul care a învățat și urmat inclusiv cursurile liceului în clădirea Școlii Gimnaziale Novaci (clădirea veche), aș dori ca în condițiile reabilitării clădirii, să i se atribuie acestei școli importanța care o merită.

Piatra de temelie a acestei școli s-a pus în urmă cu 92 de ani, la 29 august 1926, pe un teren donat în același an de către Banca Populară „Gilortul” în centrul comunei. Noua clădire a fost pusă în funcțiune în toamna anului 1933, fiind una dintre cele mai importante construcții din acea vreme în Novaci și dispunea de 5 săli de clasă, cancelarie, muzeu școlar, locuință pentru director, dependințe. Fondurile pentru construcția școlii au fost asigurate prin ajutoare obținute de la stat, județ, comună, Banca Populară „Gilortul”, împrumuturi de la Casa Școalelor, Asociația comunelor rurale din

Gorj, subvenții anuale înscrise în buget, organizarea de serbări școlare etc.

Acestei școli i s-a atribuit denumirea „Alexandru Ioan Cuza”, lucru vizibil și astăzi pe frontispiciul școlii. De aceea, n-am înțeles și nu înțeleg propunerea făcută în urmă cu aproape doi ani de zile de a se atribui Școlii Gimnaziale Novaci denumirea de „Dumitru Brezulescu”, propunere făcută cu mare fast în niște împrejurări de care nu vreau să amintesc.

Dacă este să-i atribuim o denumire Școlii Gimnaziale Novaci, apoi trebuie să refacem o nedreptate care aparține unei epoci de tristă amintire-comunismul și să revenim la vechea denumire de „Alexandru Ioan Cuza”, denumire atribuită de intelectualitatea novăceană în prima jumătate a secolului trecut, pe care nu avem dreptul să nu o luăm în seamă.

Cunosc intențiile primarului orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, și sper că vechea clădire a Școlii Gimnaziale Novaci va adăposti viitorul muzeu al orașului, muzeu care trebuie să adune urgent ceea ce a mai rămas din zestrea spirituală a localității noastre.

Constantin DĂRVĂREANU

Dorul de copilărie

Copilăria este vârsta nevinovăției, când orice vis pare desprins din adevăr. Copilăria este un Rai în care, după cum spunea Regina Maria a României, „nu te poți înapoia după ce i-ai trecut pragul, intrând în lumea realităților”. Copilăria înseamnă tinerețe lipsită de griji, nepăsare față de ceea ce se petrece în lumea inconjurătoare.

Fiecare dintre noi, cei în vârstă, o purtăm în suflet, ne este dor de ea. Este un paradis pierdut, vorba interpretei de muzică populară Adriana Anton: „Așa este viața lăsată, să fii copil doar odată”. Totul s-a schimbat în viața noastră, a celor vârstnici; am rămas doar cu nostalgia după anii de copilărie.

Eram copil. Alergam desculț prin iarbă, mergeam cu vacile pe Livezi, jucam hoina, gulea, cu mingi confecționate din părul de pe vaci. Așteptam cu nerăbdare iarna ca să mă dau cu sania ori cu niște blănițe desprinse din gard, înotam până la școală prin zăpada care ajungea uneori

până la brâu. Nu știam ce este banul, cum se câștigă, nu aveam grija zilei de mâine. Nu știam ce este televizorul, nici nu auzisem de el, nu știam ce este telefonul, tableta, calculatorul; nu aveam nici măcar aparat de radio. Nu știam de Tom și Jerry, de alte desene animate. Nu știam ce este ciocolata, tortul, înghețata, doar halvița și aia foarte rar, fructele, laptele, brânza, mămăliga.

Nu mi-a sărbătorit nimeni ziua de naștere sau a numelui, nu primeam cadouri, n-a venit niciodată pe la mine Moș Nicolae sau Moș Crăciun. Nu făcea nimeni petrecere copiilor cu zeci și sute de invitați, cu cadouri scumpe ca să arătăm cine suntem.

Aveam însă, ca toți copiii de pe atunci, sufletul pur, nu știam ce este răutatea, mi se spunea mereu să nu furi, să nu minți, să nu înjuri că este păcat, să înveți carte că dacă nu, ai să rămâi la coada oilor și vacilor.

Deși lipsită de griji, copilăria noastră, a celor

vârstnici, a fost însă lipsită de plăceri, pe care să fim sinceri, nu numai că nu le cunoșteam, dar nici nu le înțelegeam pe atunci. Erau alte vremuri. Acum lucrurile s-au schimbat, iar noi, vârstnicii, am rămas doar cu nostalgia anilor frumoși ai copilăriei, așa cum am trăit-o noi. Cât de vârstnici am fi, este imposibil ca în sufletul fiecăruia dintre noi să nu mai fie câte o fărâamă de copil.

Când vedem astăzi problemele cu care se confruntă copiii încă de mici, ne este și mai dor de copilărie. Parcă nu erau atâtea probleme; a dispărut sfințenia familiei, respectul între părinți și copii, față de oameni. Parcă nu erau atâtea boli, atâtea ură, atâtea goană după avere, obținută pe căi cinstitute sau mai puțin cinstitute, atâtea nepăsare în a învăța, a te pregăti pentru viața de mai târziu. Iată de ce, nouă vârstnicilor, ne este și mai dor după copilăria noastră sinceră, pură și nevinovată.

C. D.

ION C. DUȚĂ:

Ce bine-ar fi

Ce bine-ar fi să redevin copil
Să zburd cu mieii prin lunci și peste deal
Să-mi lumineze-n suflet soarele de-april
Să-mi fie inima IUBIRE, drumul ideal.

Să mai pot fi copil cu florile-n priviri
Cu sufletul izvor de dragoste și dor,
Cu mintea să alerg spre nemuriri
Să nu mai simt că relele din lumea asta dor.

Mi-aș agăța stelute ca să-mi lumineze părul
Aș pune luceferi în ochi să văd în cer,
De buze mi-aș lipi puternic adevărul,
De suflet credința, dragostea și nădejdi care nu pier.

M-aș duce fără teamă-n brațe la Iisus,
I-aș mângâia eu mâini și sfintele picioare,
Acolo unde-s răni de cuie de pe cruce, sus,
Știind că și astăzi suferă și-L doare.

SILVIA LUCIA PODEANU:

Venim singuri în lume, ne desprindem de veșnicul divin curgător și ne naștem într-o familie, într-o comunitate, într-o lume. Purtăm în noi codul genetic al energiilor primordiale și al familiei, comunității, lumii în care-am apărut, cod ce ne permite să devenim o parte dintr-un întreg. Noi – personal – nu știm care e rostul nostru – ceilalți îl cunosc și încep „pregătirea” noastră.

N-am dezlegat resorturile formării gândului, dar gândim și de aici începe marea aventură a existenței umane care poate fi fundamental tragică doar pentru că moartea – reintegrarea în veșnicul divin curgător – este singura certitudine și fericirea imposibil de trăit. Dincolo de Moarte – o altă dimensiune – este existența din care ne-am întrupat, iar fericirea e în puterea fiecăruia de a înțelege, accepta, trăi.

Ce e singurătatea? Poate și imposibilitatea individului de a rezona, de a comunica, de a se identifica cu idealuri specifice umane, imposibilitate care conduce către izolare, către însingurare, după cum și incapacitatea celorlalți de a pricepe o personalitate de o

singularitate pregnantă, genială uneori, are același rezultat.

Metafora patului lui Procust este poate cea mai semnificativă în descifrarea posibilităților umane de a aprecia sau diminua calitățile și defectele celor din jur. Înțelegi, pricepi, apreciezi atât cât încap în propria-ți măsură, în propriul câmp vizual. Ceea ce nu vezi cu sufletul, cu mintea, nu acorzi sau pur și simplu nu știi că ar putea exista.

Născută și crescută într-o familie numeroasă, am priceput devreme că fiecare are o parte comună cu ceilalți, dar și „ceva” ce-i este propriu. Tocmai acest „ceva” face ca uneori să ne însingurăm; nu găsim în timp potrivit pe cineva cu care să comunicăm pe această temă. Cu vremea sentimentul se augmentează și ne considerăm niște neînțeleși, deși există ființe care înțeleg foarte bine ceea ce ne definește.

Acestea sunt motive de ordine interioară – exceptând boala – a singurătății. Există însă și alte cauze. În copilărie fiecare merge pe drumul desăvârșirii personalității sale, dar și ocupării unui loc în viitoarea lume în care va trăi. Drumul până la grădiniță, școală, liceu, facultate, este – mai bine zis era – o cale lungă de inițiere în a-ți ocupa un loc în generația ta, în a lega prietenii, în a cunoaște și a fi cunoscut. Cu cât ceilalți te ascultau mai atent, cu atât era posibil să devii un lider. Numai că asta se întâmpla cu cel puțin 20-25 de ani în urmă, când elevii străbăteau drumul pe jos, făceau cunoștință cu întreaga comunitate pe care învățau s-o respecte, salutau, erau cunoscuți, li se comenta comportamentul stradal și erau luate măsurile necesare dacă ceva nu era în regulă. Era un proces de cunoaștere și acceptare reciprocă.

DIVIDE ET IMPERA

Astăzi elevii merg la școală cu mașina sau sunt aduși cu automobile luxoase până la poarta școlii. Nimeni nu cunoaște pe nimeni! Fiecare este un „singur”. Se distinge doar prin marca mașinii părinților. Care este mai luxoasă? E un drum sigur spre un om singur?

Tradițiile și obiceiurile românești dădeau tinerilor prilejul nu numai de a se cunoaște, de a se întrece, ci de a se ajuta, de a se prezenta satului. Claca – hora satului puneau în evidență îndemânarea, frumusețea, agilitatea. Multe fete erau alese nurori de la clacă sau de la horă.

Acum costumele se îmbracă doar când se face lobby pentru țară, iar hora s-a transformat într-o discotecă sau club de fițe – în care de multe ori diminețile sunt tragice. Tinerii care nu au acces dintr-un motiv sau altul la astfel de „distracții” se simt frustrați, însingurați. Altădată, noaptea era pentru somn și ziua pentru muncă. Acum „fericiții” se zăpăcesc toată noaptea, iar băncile din parcuri numai pe ei îi înregistrează, pe ei și comportamentul lor, și ziua dorm, căci o fac pe banii părinților. Sunt viitorii însingurați? Iar cei care nu au bani, viitorii infractori? În predarea multor materii erau exerciții de rezolvat pe grupuri, astăzi s-au eliminat, contează doar cine sunt eu! Ce fac eu! Chiar și în așa numitul ATELIER!

Ce vom face cu niște oameni ce nu știu să gândească? Îi vom lega cu lanțul robiei la galera vieții, realizând niște robi însingurați. Galera? Poartă bogățiile celor ce-au făcut și stăpânesc robii.

De ce ne mai mirăm atunci că tot mai puțini își asumă responsabilitatea unei familii? De copii, ce să mai vorbim?! Îi găsim în anumite cartiere și sate cu un anumit specific. Dacă ar fi copiii, au asigurată un loc de muncă, părintele sau

copilul? Are asigurată un trai decent? Dacă nu știi să „te descurci” fentând legea, mințind, furând, devii repede cerșetor pe treptele bisericii aici sau aiurea, în cel mai bun caz muncitor cu ziua, pentru că nu ai bani de studii, bun la toate, fără carte de muncă, deoarece nu avem legi europene, ci doar biruri europene. Și atunci, cum să nu fie atâți oameni singuri?

Acum ne scufundăm în singurătate în fața calculatorului, altădată defineam singurătatea după textul sadovenian „În pădurea Petrișorului”, „Cea nestrucată de mână de om” sau după fericirea personajului spectator care asistă la dezlănțuirea naturii împreună cu Pisicuța lui din adăpostul oferit cu generozitate de Munții Neamțului pe care-i cutreiera scriitorul Calistrat Hogaș.

„Mai am un singur dor” lărgea sfera noțiunii de singurătate. Marele poet în singurătatea lui genială se scufunda găsindu-și liniștea în unicitatea operei sale inspirată de neasemuita frumusețe a acestui pământ. Singurătatea aceea nu are nimic comun cu amarul singurătății contemporane.

Altă dată aveam sihaștri care umblau desculți, împreună cu Dumnezeu prin poienile noastre, acum avem o lume virtuală care conduce prin însingurare către alienarea tinerei generații. Și atunci, ce e de fapt singurătatea: unicitatea unui loc, incapacitatea de adaptare, rezultatul unei anumite educații agresive de însingurare, trăirea, starea liniștii, libertății absolute sau toate la un loc?

În drumul spre globalizare, stăpânii lumii au hotărât că oamenii singuri sunt mai ușor de stăpânit. Lângă ei nu sunt prieteni, nu sunt frați, nu sunt neamuri, pentru că nu există nici familie.

Februarie 2013

BANCA POPULARĂ „GILORTUL” A FOST OBȘTE SAU BANCĂ?

Iată o întrebare care naște din start multe „semne de întrebare”. Semne de întrebare pentru unii, pentru alții, nu. Semne de întrebare pentru cei care încă nu știu să facă distincția între o BANCĂ, societate de economie și credit, și o obște care, prin definiție, constituie proprietatea în comun asupra anumitor bunuri mobile sau imobile, ori pentru cei care vor să facă deosebirea din motive lesne de înțeles.

Banca Populară „Gilortul”, înființată în anul 1902, la Novaci, în Sfântă Zi de Bobotează, al cărei rost a fost de a oferi sătenilor posibilitatea de a-și păstra economiile în siguranță și a le înmulți prin dobândă în casa băncii, dar și pentru ca sătenii să nu mai fie nevoiți să împrumute bani de la cei câțiva bogătași din sat, cu dobinzi între 30-120 la sută, simboliza dorința credincioșilor ca viitoarea bancă să aibă mersul limpede ca apa Gilortului, locul unde s-a pus temelie acesteia. Și pentru mulți ani l-a avut, grație omului pe care l-a dat Novaciul, Dumitru Brezulescu.

Scopul înființării Băncii a fost inscripționat în

primele două pagini ale libretelor de societate, în cuvinte care îndemneau spre un viitor strălucit: „Munciți fără preget! Munca îmbogățește, deșteaptă și înalță pe muncitor; ea e izvorul fericirii omului și a noroadelor. Fiți strănși la pungă!

... Nu așteptați mila, adesea necurată și totdeauna înjositoare, de la alții.

Ridicați-vă și întăriți-vă, Săteni Români, Voi prin voi înși-vă, Țara se înalță și Dumnezeu vă bine-cuvântează”. Dumitru Brezulescu și Banca Populară „Gilortul”, pe care a condus-o cu competență până la sfârșitul fulgerător al vieții sale, în urmă cu 102 ani, în iulie 1916, au dus la împlinirea visurilor pentru care fusese înființată: acoperirea nevoilor de credit sătesc, stăpânirea cametei și cumpărarea moșiei Novaci pentru țărani, cea mai mare realizare a vieții sale.

Pentru a avea o imagine completă a stării sătenilor la început de secol XX, trebuie spus că pe atunci existau, deși puțini, câțiva oameni cu puteri economice mari, ale căror venituri creșteau considerabil prin acordarea de împrumuturi celor nevoiași cu dobândă

mare.

Ca și astăzi, unii dintre avuții acelor timpuri, și-au însușit averile prin negustorie, camătă și cumpărare, dispunând de resurse financiare care le-au permis acest lucru.

NOI ÎNSEMNĂRI DE LA MARE

Plecarea la mare a avut în acest an așteptări foarte mari. Mai întâi, revederea locurilor și a apelor nesfârșite din vremea serviciului militar la Marină. Apoi întâlnirea cu acele clipe solemne, de o frumusețe fără seamăn – răsăritul soarelui din ape care crează imaginea începutului lumilor. La acestea se adaugă măreția clipelor dată de contactul direct cu apa mării – leagănul vieții pe pământ.

Drumul cu trenul a decurs bine, în sensul că în două ore am ajuns din București la Constanța. La sosire constat că puțini sunt cei care te îmbie să vii la ei în gazdă. Până la Mamaia luăm autobuzul descoperit care în acest an face și turul Portului. Așa aflăm că portul pe care îl cunoșteam bine, din perioada marinăriei, nu s-a schimbat prea mult, în sensul că nu au prea fost construite noi dane. Peste tot văd însă table cu urme ale unor firme sau firmulițe răsărite ca ciupercile după privatizarea mult trâmbițată. Privind aspectul clădirilor și frecvența intrării și ieșirii oamenilor din acestea se vede treaba că nu le merge prea bine și că nu se compară cu forfota pe care o știam aici înainte de 1989.

În privința vapoarelor aflate pe danele de descărcare, acestea poți să le numeri pe degetele de la o mână, iar la orizont, dacă se află în așteptare să intre în port 4-5 nave. Toate acestea arată că am sărăcit ca țară, dar s-au îmbogățit în schimb câțiva. Constatarea este dată de mărcile mașinilor scumpe care intră și ies din port și ai căror ocupanți privesc cu dispreț spre noi cei ce călătorim cu autobuzul de 3 lei cursa.

După vreo 45 de minute ajungem cu greu la Mamaia, considerată perla stațiunilor românești la Marea Neagră. La recepția hotelului constat cu surprindere că este liniște. Probabil de când hotelierii au dublat în acest an prețurile, lumea nu se mai înghesuie. Ne cazăm și mergem direct pe plajă. Îl rog pe responsabilul plajei hotelului să îmi facă rost de șezlong și umbrelă al căror preț intră în costul biletului. Acesta nu se ridică de la masa unde bea o bere rece pentru a ne conduce la un loc rămas liber, așa cum făcea de obicei, spunându-mi doar că sunt destule locuri libere.

Găsesc șezlongul și umbrela libere, mă echipez pentru plajă și mă arunc în mare. După vreo oră de bălăceală, de înot, de intrat cu capul în apă, mă întorc la șezlong să observ lumea din jur. Întâmplarea făcuse ca locul ales să fie la hotarul între plajele hotelului de 3 stele la care eram cazat și cel de alături de 4 stele. Norocul se părea că îmi surăsese să văd pe viu cum se manifesta diferența care în bani însemna cam 2 milioane în lei vechi pe zi.

Așa că mă așez comod, scot carnetul aflat mereu la mine și încep să observ cum își petrec oamenii zilele însoțite de la mare. Ceea ce îmi sare în ochi la început este că mai toată lumea din jur vorbește, dă mesaje sau se joacă pe telefon și că telefoanele sunt în marea lor majoritate din noua generație, adică sunt la un preț ce sare de salariul minim pe economie. Aceasta înseamnă că au căzut în capcana companiilor de telefoane care îți fac contracte pe 2

ani, cu taxa lunară de 20-25 euro pe lună și îți dau o reducere la procurarea celularului. Așa ești de fapt îndatorat la aceste companii cu cel puțin 800-1.000 de euro pe care vrând nevrând trebuie să-i plătești. Nici nu este de mirare că cel mai mare profit îl scot astfel de companii de la milioanele de români orbiți de mirajul celularului.

Între obiectivele observațiilor se află și lectura celor de pe plajă. Și aici dezamăgirea este aceeași din anii trecuți. Pe toată plaja văd doar două persoane cu câte o carte în mână. Titlul uneia din cărți îmi atrage atenția „Bărbatul care nu a mai sunat”, a unei scriitoare americane de succes. Cum aveam leptopul pe plajă, intru pe internet și aflăm că este vorba de o idilă de genul celor pe care postul de televiziune Diva le prezintă din abundență.

Caut în jur să văd pe cineva cu vreun ziar în mână. Degeaba însă, deși în țară se produc atâtea schimbări, lumea pare dezinteresată. Adică așa cum îmi spunea cândva cel care l-am numit Înteleptul cu picior de lemn – fiecare pentru sine – nimeni pentru Țară.

Cum se făcuse târziu, am plecat la masă, respectiv la o autoservire aflată la vreo 2 km. De la intrare ne întâmpină un miros puternic de rântaș, numit de nutriționiști-moartea ficatului. Așezat la coadă urmăresc dansul muștelor din jur, dar și fețele oamenilor care, din cauza foamei încep să scoată la iveală comportamente arhaice, ca de exemplu cercetarea cu atenție a ceea ce a cumpărat vecinul sau ce mănâncă cei aflați deja la mese. Știind că am un buget mic pentru mâncare aleg doar o ciorbă de vacuță, fără pâine, fără nimic, pentru care plătesc 13 lei, adică prețul unui pui mai mic la o rotiserie de cartier din București. În timp ce mă așezam la masă, aud mare scandal la casa de marcat a autoservirii. Când mă uit văd o persoană care luase ca și mine, ciorbă de vacuță făcând gălăgie că e prea mică porția față de prețul pus, că nu are decât câteva firioare de carne etc. Scena îmi spune că în istoria multimilenară a omului au fost lungi perioade când se mânca doar odată pe zi și atunci doar dacă se vâna sau culegea ceva, după ce se alerga, se cățara sau mergea preț de 10-15 ore pe zi.

A doua zi, micul dejun luat la hotel îmi produce aceeași constatare: majoritatea hranei este din import – roșii din Turcia, cașcaval și unt din Germania, omletă din praf de ou de cine știe unde, lapte preparat din praf de lapte, brânză bulgărească probabil din ulei de palmier și soia. Românești păreau a fi cartofii din salate și vinetele fără nici-un gust pentru că probabil fuseseră congelate cine știe când. În privința pâinii am mari dubii dacă nu cumva este din cocă congelată și aceasta făcută cine știe unde. Revolta mă cuprinde la maximum când mă gândesc că pentru aceste așazise alimentare pe care mama și tata le-ar fi dat la porci am plătit 40 lei.

A treia zi m-am sculat la ora 5:00 și peste jumătate de oră am început să alerg pe nisipul colțuros de la marginea apei mării în așteptarea magnificului eveniment

– răsăritul soarelui din apele nesfârșite. Evenimentul se întâmplă destul de repede. Așa trăiesc mirificul început al lumii și al unei noi zile. Preț de vreo 10 minute sorb cu nesaț aerul plin de ioni dătători de sănătate împreună cu strălucirile soarelui născut din apă și valurile iluminate superb de astrul zilei. Dezmeticit din vraja magnificului spectacol, de fluierul paznicului de la plajele hotelului de 4 stele pentru că un turist încerca să mute un șezlong în altă parte, văd că deși venise mai multă lume la malul mării, aceștia erau infoliți, iar de alergat nici vorbă. Așa înțeleg cam cum stăm cu cultura fizică, respectiv că aceasta nu prea există.

Revenit după micul dejun la umbrela și șezlongul marcate cu prosopul încă de la ora 6:00, mă pregătesc să intru în marea dătătoare de viață. În drum, un bărbat binevoitor mă atenționase că este rece apa. Din timpul serviciului militar știam câte ceva despre apa mării, așa că mă arunc în valuri, înot voinicește, broscărește, fac pluta, calc apa și simt că îmi revin încet încet forțele de care am atâtea nevoie. Întors la șezlong trag un pui de somn și mă trezesc într-o hărâmlăie provocată de tucurii care vindeau pe plajă porumb fiert, piatră de leac sau nămol la jumătate de kg.

Cum alături la cei de 4 stele era mare animație, îmi îndrept observațiile în acea parte. Nu departe de mine văd 4 „zâne” care își pregăteau corpul pentru plajă cu niște creme puternic parfumate din recipiente multicolore. Constat mai întâi că au ținute zvelte, bine lucrate la sala de sport și deci fără urme de grăsime excidentară sau început de celulită. După cantitatea de aur pe care o poartă pe degete și la gât par a fi din ceea ce se cheamă „high class”. Este însă suspectă asemănarea pieptănăturilor și chiar fizionomia ceea ce mă duce cu gândul la selecția lor de către cineva.

După vreo oră de urmărire prin ochelarii fumurii dezleg în sfârșit misterul: domnișoarele erau escortate cum li se spune la prostituatele pentru clasa celor avuți. Mecanismul era simplu: defilau pe plaja de 4 stele și când erau agățate, cei dornici de aventuri la malul mării erau îndrumați către „peștele” aflat la vreo trei umbrele mai încolo. Acesta, după ce plătea – vreo 100-200 euro – conform spuselor unui vecin de șezlong, era însoțit de „aleasă” spre hotelul de 4 stele aflat în imediata apropiere. Așa afacere, da! Te vinzi cu bucata și duci o viață în lux și plăceri.

Văzând scenele, gândul îmi zboară la femeile și fetele de pe la noi care trăiau mai demult: o viață întreagă slugi la animalele din gospodărie sau la cele de la stână, fără concediu, fără să fi văzut marea, fără să fi mers cu avionul, dar cu credință în Dumnezeu, în faptul că femeia era mândria bărbatului ei, iar vânzarea corpului constituia unul dintre cele mai mari păcate. Azi însă totul pare a fi schimbat. S-a răsturnat tabla de valori, astfel că necinstea, hoția, vânzarea corpului par a fi ceva cu care să te lauzi. Așa cum am spus în articolul de mai sus, spun iarăși – Vîno, Doamne, să vezi ce s-a ales de noi!

Constantin DĂRVĂREANU:

CÂND ABANDONAȚI UN CÂINE...

Un mesaj primit de la Dl. Ambasador Valeriu Tudor, București, m-a îndemnat să scriu rândurile de față.

În drumul meu către centrul orașului Novaci, folosesc de multe ori traseul din spatele Casei de Cultură. Nu de puține ori mi-a fost dat să zăresc în spatele acestei instituții de cultură cățeluși și câini abandonați de oameni fără suflet și inimă, fără dragoste de animale. Și nu este singurul loc din Novaci unde sunt abandonați cei mai buni prieteni ai omului. Acești cățeluși și câini provin, în special, de la oameni din împrejurimile Novaciului care-i transportă cu mașinile și-i aruncă pe unde le vine mai bine, în apropierea instituțiilor din Novaci, a unor grupuri de case și mai ales pe terenul unde a funcționat cândva Moara orașului sau pe lângă Casa de Cultură, stadion. Mi-au spus câțiva novăceni că au văzut când se

coborau, în mare viteză, câinii din mașini, după care mașinile plecau în viteză și mai mare spre destinații.

Sigur, avem și unele organisme plătite din banii noștri, care ar trebui să urmărească și să identifice asemenea „specimene”, dar asta este o altă problemă. Pe la sfârșitul iernii trecute, în spatele Casei de Cultură, cineva abandonase o cățea cu vreo 4-5 cățeluși, foarte frumoși. Cineva le-a încropit un adăpost pe peretele dinspre Gilort al acestei instituții. Numai că lipsa de hrană și frigul de la începutul primăverii, au făcut ca aceste nevinovate ființe să-și găsească sfârșitul.

Transcriu câteva cugetări din mesajul D-lui Ambasador Valeriu Tudor, în speranța că voi trezi în sufletele celor „fără inimă și suflet”, dacă nu remușcări, măcar îndemnul pentru toți cei care vor citi publicația noastră, de a opri asemenea

apucături inumane, inclusiv de la noi din Novaci.

***

„Când abandonați un câine pentru că <nu mai aveți nevoie de el sau vă deranjează>, copiii învață lecția. S-ar putea să facă același lucru când veți fi bătrân...”

Gândiți-vă!!!
„Atunci când câinele tău nu vine la tine după ce ți-a privit fața, este cazul să-ți examinezi conștiința...”

(Woodrow Wilson)

„Putem judeca inima unui om după modul în care tratează animalele”.

(Immanuel Kant)

„Este trist pentru ființa umană că cel mai bun prieten al omului este câinele, iar omul este cel mai rău prieten al câinelui”.

(Eduardo Lamazon)

„Câinele este singura ființă de pe pământ care te va iubi mai mult decât te iubești tu însuși”.

(Josh Billings)

„Nu există psihiatru mai bun pe lume decât un cățeluș care te linge pe față”.

(Woodrow Wilson)

„Măreția unei națiuni și progresul ei moral pot fi judecate după felul în care sunt tratate animalele”.

(Mahatma Gandhi)

„Nu este important să știi dacă un animal are rațiune. Dar trebuie să știi că poate suferi pentru cel pe care îl consideră prieten”.

(Albert Schweitzer)

„Gândindu-mă că sunt iubit de câinele meu mai mult decât îl iubesc eu, mă simt rușinat”.

(Konrad Lorenz)

BANCA POPULARĂ „GILORTUL” A FOST OBȘTE SAU BANCĂ?

Urmare din pag. 5

Mulți dintre cei îndatorați, neavând cu ce-și achita datoriile, s-au văzut puși în situația de a-și pierde și bruma de avere pe care o mai aveau.

Bătrânii pe care i-am prins, îmi spuneau că se practica deviza: „Cinstea este un izvor nesecat al sărăciei”, care se potrivește de minune și acestor timpuri.

Se făceau acte de împrumuturi între părți, înregistrate și autentificate la primărie, cu clauze de urmărire și executare în orice avere mobilă și imobilă.

Condusă cu pricepere și energie încă de la început, după cele mai sănătoase principii, Banca Populară „Gilortul” a contribuit la ridicarea și întărirea sătenilor și prin ei la ridicarea întregii zone. Acesta a fost marele rol al Băncii, de a-i scoate pe țărani din sărăcie. Numai că, după moartea lui Dumitru Brezulescu, încet, încet, a început decăderea Băncii, în primul rând pentru faptul că se acordaseră împrumuturi mari unor oameni, unii dintre ei chiar membri în Consiliul de Administrație, împrumuturi pe care nu le vor mai înapoia niciodată. Spre exemplu, dacă în anul 1925, circa 1.000 membri aveau un capital de aproximativ 10 milioane lei în Bancă,

un singur novăcean avea datorii la Bancă în anul 1929 de 1.860.000 lei, bani pe care nu i-a mai înapoiat niciodată.

Cu toate eforturile învățătorului Ion D. Giugiulan, instalat președinte în anul 1930, „Minunea de la Novaci” nu se va mai ridica la năzuințele lui Dumitru Brezulescu.

DAR A RĂMAS TOT BANCĂ.

Iată de ce în mintea mea, și nu doar a mea, ci a multor novăceni, s-au născut câteva nedumeriri, între care deslușirea hățişului în care s-au făcut retrocedările de bunuri după Evenimentele din Decembrie 1989. Nu cred că este lipsit de interes ca toți novăcenii să știe care au fost beneficiarii retrocedărilor asupra cărora planează multe semne de întrebare, și mai ales cine sunt cei care au favorizat însușirea de bunuri cum ar fi: mușți, păduri, Plaiul Novaci, Zăvoiu Băncii, terenul de fotbal pe unde trecea Iazul meseriilor etc., etc.

Dar despre toate acestea, în curând.

Poezia vremurilor de azi

Prof. LUCIA SILVIA PODEANU:

NE-AM DEPĂRTAT

Vara asta peste țară
A venit potop de ape
Ca să spele câte toate
Roiuri, roiuri de păcate.

Greu puhoaietele-au lovit
Pe sârmanii fără apărare,
Munca lor de-o viață-ntreagă
Dusă-i pe ape la vale

Cei bogați s-au îngrădit
În cetăți bine-ntărite
Nimănu-i nu i-a păsat
De destine osândite.

Plouă-ntr-una, vijelii
Strică holdele-n câmpii
Soarele cel cald și bun
Rar se uită spre pământ

Domnul Sfânt, așa ne-arată
Că de el ne-am depărtat,
Că de toate cele sfinte
Și curate am uitat.

ION C. DUȚĂ

BOGATUL NEBUN

Ți-ai făcut casă,
Ți-ai luat palat,
Ți-ai săpat fântâni,
Viața ți-e frumoasă,
Ești mare bogat.

Ai mândre grădini,
Ai livezi întinse,
Holdele-s în pârg,
Turmele-s ca neaua,
Pe fruntarii ninse.
Slujbașii în cete,
Îți muncesc cu sârg.
Strugurii în toamnă
Mustesc în budane,
Păsăreturi, pâlcuri
Numără copane
Și de toate vrute
Ai camera plină.
Dar nu mai ai milă
Pace și hodină.
Toate îți sunt pline
Din moșii de plai,
Dar pustiu e-n tine,
Inimă nu ai...
Ți-a bătut în poartă
Ieri un cerșetor
Îți cerea pomană
Era muritor
De flămând și sete.
Un biet nevoit!
Nu l-ai luat în seamă,
Nu l-ai miluit.
L-ai dat de perete,
În brânci l-ai gonit
Și aruncându-i scârbă
I-ai închis ușorii!
Nebun ușuratic,
Vezi-ți receptorii
C-or veni în ceată
Ca să-ți ceară birul!
Chiar de le dai plată
Ți se rupe firul!
Te-or trage-n țărână,
Te-or trage prin huci,

Iar a ta avere
Are să rămână
La niște uituci,
Ce-or uita de tine
Într-o săptămână.

Prof. BĂLĂNESCU MARIA

AJUNGE!

Scumpă țară, Românie,
Cât de dragă mi-ești tu mie!
De-asta-s așa revoltată
Când te văd înjunghiată
De lichele, hoți, inculți
Ce-s din ce în ce mai mulți.

Nicolici și Iordăchei,
Viorici și Tudorei
Și mulți alții tot ca ei
Ce lui Dragnea-i sunt lachei.
Au produs harababură,
Cu efect: hoție, ură.
N-au habar să guverneze
Și nici să legifereze,
Din UE vor să ne scoată
De va râde lumea toată.

Românie, ca teroriștii ISIS,
ți-au dărâmat
Piedestalul pe care-naintașii
Te-au urcat.
Păcat. Mare păcat!

ALEXANDRU DELU OPRITĂSCU

LEGEA PARULUI

Sus pe pari tata ridică
Buștean gros proptit în roate,
Din pădure selectiv,
Să ai tu acum nepoate.

Căci străbunii ne-au lăsat
Culmea dorului, izvorul,
Glia cu pădurea întreagă
Ca să aibă azi poporul.

Viața lor ce-a ars s-a stins,
De-a fost tata sau cutare,
Toți ce-au stat la talpa țării
Au trăit în cumpătare.

Noii aleși n-au iubit
Fala bradului din munte,
Au tăiat furând pădurea,
Prin ciraci-șperțari de curte.

Și tăiați în bandă rasă
Codrii, șterpeți prin vame,
În puhoaiete se răzbună
Și în sate aduc drame.

Aduc drame și durere
Pentru frați nevinovați,
Numai hoții își fac plinul
Și trăiesc nevătămați.

Codrile te rog dă-mi voie
Să mai tai din tine parul,
Parul ce îl folosea tata
Când sălta în car bușteanul.

Numai parul-n loc de lege
Poate opri lăcomia
Ce se-ntinde ca o râie
Unde-i proaspătă hoția.

Napoleon Bonaparte: „Dacă Pământul ar fi un singur stat, Istanbulul ar fi capitala sa”.

PE DRUMURILE BIZANȚULUI DE ODINIOARĂ

De 23 februarie 2005, la aproape trei ani de la ultima mea călătorie în Turcia, am plecat din nou pe drumurile Bizanțului de odinioară, întemeiat în secolul al VI-lea î. Ch. de coloniștii din Megara. De data aceasta, nu pe drumurile folclorului cum s-ar putea crede, ci pe drumul care putea să consemne începutul unei noi istorii pentru Novaciul nostru. Deși acest drum pleca tot din drumurile folclorului, urmare a relațiilor stabilite în deplasările noastre la festivalurile de folclor din Turcia. Un drum început către sfârșitul lunii februarie și încheiat în zi de Mărțișor.

Știu că sunt unii oameni care nici nu vor să audă despre o colaborare cu turcii, dar pe mine mă interesa doar dacă Novaciul ar fi avut de câștigat, și cu siguranță ar fi fost posibil dacă...

Scriu aceste rânduri după 13 ani. Cunosc ceea ce s-a întâmplat și se întâmplă în Turcia de câțiva timp. Și acolo democrația moare puțin câte puțin. Dar nu trebuie să neglijăm lucrurile bune, din care am avea mulți de învățat.

Am plecat așadar într-o miercuri dimineața, pe 23 februarie 2005 spre București, eu și primarul orașului Novaci, Conf. univ. dr. Ion Chiriac și de acolo, în după amiaza aceleiași zile până la Istanbul, pe o ploaie de nu-ți venea să ieși din casă, cum se spune. Am trecut către ziua granița în Turcia, pe la Kapikule, am intrat în Edirne, vechiul Adrianopol cu Moscheea Selimiye, construită în anii 1568-1574, considerată opera de căpetenie a lui Sinan, moschee pe care o vizitasem în 2002, cu o cupolă cu diametrul de 31 m, sprijinită pe opt suporturi și patru semicalote. Am ajuns dimineața, pe la 8:00, în Bizanțul căruia împăratul Constantin cel Mare îi conferea pe la 324 D. Ch. titlul de capitală a Imperiului Roman și căruia i-a schimbat denumirea în Constantinopol, Constantinopol care la rândul său, fiind cucerit de Mehmet al II-lea a fost trecut sub protecția sultanului, născându-se Istanbulul, pe ruinele vechiului Bizanț.

Am intrat în Istanbul pe lângă zidul de apărare al orașului, construit între Marea Marmara și Cornul de Aur, în lungime de 6.600 m, ridicat în anul 413 sub domnia Împăratului bizantin Theodosie. Am înaintat către Strâmtoarea Bosfor și am ajuns în apropiere de parcare Aksaray, unde am rămas pentru câteva ore, prilej pentru a ne clăti ochii în vitrinele pline cu aur și alte mărfuri ale magazinelor despărțite doar de zidurile clădirilor.

Timpul nu ne-a permis să vizităm Istanbulul. Eu o făcusem altădată, mai ales în anul 1989 când am participat la Festivalul Internațional de Folclor de la Istanbul, dar și în 1990, într-o excursie cu mai mulți prieteni, când am admirat celebra Moschee Sf. Sofia construită între anii 532-537, în timpul domniei împăratului Iustinian, Moscheea Albastră, a sultanului Ahmet I, față în față cu Sf. Sofia, Marele Bazar, Moscheea Suleymanye, Bosforul, cartierul Fener și Turnul Galata.

În drum spre parcare Aksaray am zărit silueta Palatului Topkapı, reședința sultanilor (sec. XV-XIX).

Istanbulul este unul dintre cele mai fascinante orașe ale lumii. Situat pe două continente, Europa și Asia, pe ambele maluri ale Cornului de Aur, la întretăierea drumurilor dintre Occident și Orient, împânzit de numeroase monumente aparținând civilizațiilor greacă, bizantină și otomană care s-au succedat aici. Un oraș cu o mare îngrămădire de oameni, care adună împreună cu periferiile peste 17 milioane de locuitori, mulți dintre ei veniți aici în scopuri comerciale, de afaceri. Aproape că nu există magazin în care să intri și să nu te înțelegi în limba română. Și tot aici se ridică și impunătoare clădiri ale marilor concerne din întreaga lume, atât în partea europeană, cât și în cea asiatică a orașului. Către jumătatea zilei am mers în Aerogara Istanbul unde urma să ne imbarcăm într-un autocar cu direcția Canakkale, spre vechea Troie. Aerogara Istanbul este una dintre cele mai mari din lume. De aici, între orele 5:30- 12 noaptea, pleacă zilnic 150 de autocare pe oră în toate direcțiile Turciei. Ne-am urcat într-un autocar al firmei Radar. Condiții și servicii ireproșabile. Din timp în timp ești servit cu cafea, ceai, sucuri, apă, dulciuri. Deplasarea are loc pe malul Mării Marmara, partea europeană, de-a lungul vechii Tracii, străbătând șiruri de munți de altitudine joasă, presărați din loc în loc cu îngrămădiri de vile ale celor care două luni pe an se refugiază aici pentru odihnă. Peste tot se construia din plin, apărând așezări cu vile cu o arhitectură variată, după proiecte dintre cele mai moderne și cu o geometrie de o rigurozitate perfectă.

Am ajuns la Tekirdag, un frumos oraș așezat la întretăierea drumurilor ce duc spre Edirne și Grecia și de acolo ne-am continuat drumul spre Canakkale, trecând prin Șarcoy, Kavak și de acolo la Gelibolu, vechiul Gallipoli, ce străjuiește partea dinspre Marmara a Strâmtoării Dardanele, strâmtoare care face legătura între Marea Marmara și Marea Egee, lăsând în dreapta Golful Saros.

Am înaintat de-a lungul Strâmtoării Dardanele (1,3 km lățime, 54 m adâncime), strâmtoare care a fost teatrul unor mari bătălii în Primul Război Mondial, cu multe relicve ale navelor scufundate în luptele asupra Aliților. Am ajuns la Eceabat și de acolo am trecut cu feribotul strâmtoarea la Canakkale, port din care se ajunge în mitica Troie pe o șosea cu indicatorul Truva, la numai 25 km. Deși aveam bilet de călătorie până la destinația finală Can, am fost anunțați să coborâm fiind așteptați în Canakkale de o mașină a Primăriei Can, orașul în care am fost invitați să semnăm protocolul de înfrățire cu Novaciul nostru.

Can este un oraș cu 60.000 locuitori, incluzând și satele aparținătoare, așezat între dealuri, ca un fund de căldare. Legenda spune că numele său vine de la cuvântul clopoțel (can-clopoțel), cândva trăind aici țărani ale căror animale aveau clopoțele la gât. În anul 2005, când am vizitat de două ori orașul Can, prima dată în vizită oficială, a doua oară în august la Zilele Orașului Can, acesta arăta ca un oraș modern, puternic dezvoltat, purtând amprenta unei mari companii – Canakkale Seramich.

La sosire am fost întâmpinați în fața Primăriei de Ali

Saribaș, primarul orașului, de întreg Consiliul Local, cu buchete de flori, într-o atmosferă entuziastă, ca o delegație de înalt rang. Apoi, am fost invitați în biroul primarului, serviiți cu ceai și tradiționala cafea turcească, în prezența întregului Consiliu Local. Ni s-au oferit primele informații despre Can; la rândul nostru am făcut o scurtă prezentare a Novaciului. Am mers apoi la cazare și în mai puțin de o oră am cinat împreună cu primarul, membrii Consiliului Local, alte persoane oficiale la unul din restaurantele din oraș. Cu toții ne-am simțit minunați. Parcă ne cunoșteam de-o viață.

Ziua următoare, după micul dejun, am fost conduși la Primăria Orașului Can, unde, în prezența întregului Consiliu Local, a presei, televiziunilor invitate, a avut loc semnarea Protocolului de înfrățire între orașele Can și Novaci, protocol semnat de primarii celor două localități, domnii Ali Saribaș și Ion Chiriac. După semnare s-a făcut un tur de onoare prin centrul orașului, oaspeților novăceni prezentându-li-se câteva obiective de interes social și cultural. Așa am aflat că intrarea în oraș dinspre Exploatarea Minieră se face pe Drumul Păcii, total refăcut în 2004 cu produse ale Companiei Canakkale Seramich, în fapt o stradă deosebit de frumoasă care dă în Strada Iubirii.

Vizita delegației novăcene s-a desfășurat după un program riguros stabilit, pe zile și ore. Programul a cuprins, între altele, vizitarea celor patru fabrici ale Companiei Canakkale Seramich, fabrici care se întind pe mari suprafețe de teren și care produc de la pavele, gresie, faianță, în toate culorile, obiecte de decorațiuni, până la grupuri sanitare complete și chiar piese pentru elicoptere. Toate produsele sunt de o calitate ireproșabilă și pe lângă satisfacerea nevoilor locale și ale Turciei, se exportau în Canada, S.U.A, Germania, Italia, Israel, Australia etc. Fiecare fabrică produce anumite sortimente din ceramică, într-un flux continuu, de la materia primă la produsul finit, trecându-se printr-un riguros control tehnologic.

Am vizitat, de asemenea, exploatarea minieră de la marginea orașului, exploatare care asigură cărbunele necesar pentru Centrala Termoelectrică, un alt obiectiv de mare importanță pe harta orașului Can.

Deplasarea noastră în Can a mai cuprins: vizitarea unei fabrici de produse lactate, în satul Yenice, produse care erau exportate în Bulgaria, vizitarea unuia dintre cele 11 lacuri artificiale, în fapt un baraj amenajat la circa 200 m altitudine, în care se colectează apa din ploii și zăpezi, din care pleacă numeroase canale în toate direcțiile pentru irigarea terenurilor agricole, vizitarea Galeriei de artă ale Companiei Canakkale Seramich și galeriei de artă a soției directorului companiei, un artist desăvârșit în pictura pe sticlă, în special oglindă.

Punctul culminant al vizitei noastre l-a constituit participarea la o masă festivă, cu bogat program artistic, alături de parlamentari de la Ankara și primari din toată zona, în care delegația novăceană a fost în centrul atenției. Această festivitate a precedat Festivalul Cămilelor din ziua următoare, în fapt o luptă între cămile, două câte două, aduse din diferite zone ale Turciei, luptă care avea să desemneze câștiga cea mai puternică, laureata anului 2015, festivitate la care am participat și noi, și ca tabloul să fie complet, am mâncat și noi friptură din carne de cămilă.

Ar fi multe de spus despre orașul Can cu care s-a înfrățit Novaciul în anul 2005. Masa de adio, din anticul oraș Karabiga, cu specialități ale bucătăriei pescărești, cu muzică și dans, cu rostiri de cuvinte care țineau drept la inimă a scos în evidență încheierea unei înfrățiri care putea duce departe. Mai mult, în luna august a aceluiași an, Ansamblul Folcloric „Nedeia” a participat la „Zilele Orașului Can”, cu care prilej s-a inaugurat în Orașul Can „Parcul Novaci”.

Consider că în Orașul Can găsisem oameni dispuși să investească în Novaci, oameni care în doar 15 ani făcuseră minuni în orașul lor. De ce nu s-a reușit? Fiindcă în Novaci s-au găsit, ca de obicei, unii oameni care nu vor progresul localității, sau dacă vor, neaparat trebuie să depinză de ei. Dar despre toate acestea, într-un număr viitor al publicației.

Constantin DĂRVĂREANU

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Otilia GIURCA, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI